

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 5.0   Studietijd 150 u   Contacturen 45.0 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2018-2019

B (semester 2)	Nederlands	hoorcollege	7.5 u
		werkcollege: geleide oefeningen	2.5 u
		hoorcollege: plenaire oefeningen	2.5 u
		PGO-tutorial	30.0 u
		microteaching	2.5 u

Lesgevers in academiejaar 2018-2019

Vanderlinde, Ruben	PP06	Verantwoordelijk lesgever
Consuegra, Els	PP06	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2018-2019

	stptn	aanbodsessie
Master of Science in de pedagogische wetenschappen (afstudeerrichting orthopedagogiek)	6	B

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

professionaliteitsopvattingen, beroepsprofiel voor leraren, opleidingsparadigma, teacher thinking onderzoek, reflectieve paradigma, modellen van begeleiding in professionele ontwikkeling leraren, professionele ontwikkeling lerarenopleiders

Situering

Het opleidingsonderdeel zoomt in op het vraagstuk hoe toekomstige leraren het best op te leiden en hoe leraren levenslang te ondersteunen in hun professionele ontwikkeling. Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot de volgende opleidingscompetenties:

- Pedagogische, onderwijskundige en orthopedagogische concepten uit de theorievorming kunnen duiden en er kritisch kunnen over reflecteren.
- Geavanceerde pedagogische, onderwijskundige en orthopedagogische kennis toepassen om pedagogische, onderwijskundige en orthopedagogische situaties en processen te analyseren
- Ondersteunende wetenschappen op een originele manier gebruiken bij de analyse van pedagogische, onderwijskundige en orthopedagogische praktijken.
- Kritisch reflecteren over complexe pedagogische, onderwijskundige en orthopedagogische vraagstukken in praktijk, onderzoek en beleid.
- De diversiteit van pedagogische, onderwijskundige en orthopedagogische processen en situaties kunnen interpreteren vanuit verschillende perspectieven.
- Kritisch inzicht hebben in de wetenschappelijke literatuur in het internationaal onderzoek binnen de (ortho)pedagogische wetenschappen en de onderwijskunde
- Op een wetenschappelijke wijze kritisch kunnen omgaan met theorieën, beleid en praktijk van onderwijs en opvoeding.
- Hedendaagse maatschappelijke situaties, probleemdefinities en ontwikkelingen kritisch kunnen analyseren vanuit verschillende theoretische referentiekaders en wetenschappelijke paradigma's.
- Een relevant en samenhangend onderzoeksdesign kritisch kunnen selecteren en voor eigen gebruik adapteren.
- Zelfstandig passende methoden van kwalitatief en kwantitatief onderzoek kunnen selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren.

- Zelfstandig passende analysetechnieken kunnen selecteren, uitvoeren en de resultaten hiervan kritisch kunnen interpreteren.
- Op een methodologisch verantwoorde wijze zelfstandig een onderzoek met betrekking tot een pedagogische, onderwijskundige of orthopedagogische probleemstelling kunnen opzetten, uitvoeren en evalueren.
- Een kritische, deontologische en ethische professionele houding hebben die getuigt van wetenschappelijke gerichtheid, integriteit en zelfstandigheid in onderzoek en praktijk.
- Blijk geven van een actieve houding tegenover permanente kennisontwikkeling, probleemoplossend handelen, levenslang leren en getuigen van zelfstandigheid in het sturen van het eigen leerproces.
- Een standpunt innemen ten aanzien van een complex pedagogisch, onderwijskundig of orthopedagogisch probleem. Standpunten kritisch naar waarde schatten.
- Pedagogische, onderwijskundige of orthopedagogische problemen systematisch benaderen vanuit meerdere perspectieven (multiperspectivisme)
- Eigen pedagogisch, onderwijskundig of orthopedagogisch handelen kunnen verantwoorden aan vakgenoten en nietvakgenoten.
- Eigen wetenschappelijk werk kunnen presenteren en verantwoorden aan experts en niet-deskundigen.
- Over eigen wetenschappelijk onderzoek schriftelijk kunnen rapporteren.
- Afhankelijk van de situatie gepast inspirerend, adviserend of leidinggevend kunnen communiceren, samenwerken en handelen."
- In team kunnen werken in complexe multidisciplinaire (academische) contexten.
- Een eigen expertise realiseren en die in het kader van teamwork kunnen confronteren en integreren met de perspectieven en competenties van 'anderen'.
- Het maatschappelijk debat openhouden en een onderbouwde analyse maken van de wijze waarop pedagogische, onderwijskundige of orthopedagogische praktijken maatschappelijke veranderingen mee bepalen.
- Maatschappelijke, historische, sociale en culturele aspecten integreren in wetenschappelijk werk.
- Getuigen van maatschappelijk engagement/actief burgerschap in pedagogische, onderwijskundige en orthopedagogische contexten.
- Initiatieven van pedagogische, onderwijskundige of orthopedagogische aard kunnen realiseren.
- In een verscheidenheid van multidisciplinaire gespecialiseerde beroepssituaties zelfstandig kunnen functioneren.
- Pedagogische, onderwijskundige of orthopedagogische processen kunnen diagnosticeren, plannen, analyseren en ondersteunen.
- Pedagogische, onderwijskundige of orthopedagogische interventies en behandelingswijzen kunnen ontwikkelen, implementeren en evalueren.
- Vanuit een pedagogische professionaliteit kunnen participeren in vormen van management, sturing en evaluatie van beleid.

Inhoud

In dit opleidingsonderdeel worden volgende onderwerpen behandeld:

- de beroepsprofielen en de basiscompetenties van leerkrachten;
- visies en theorieën m.b.t. de professionaliteit van de leraar en zijn professionele ontwikkeling;
- de historiek en de actuele organisatie van de lerarenopleiding;
- overzicht van de verschillende opleidingsparadigma's en begeleidingsmodellen, met uitdieping van de inzichten uit het teacher thinking onderzoek en de eruit afgeleide opleidingsmethodieken;
- congruent opleiden en samenwerkend leren;
- methoden voor leer- en werkbegeleiding gekoppeld aan het reflectieve paradigma, de leeroriëntaties van leraren en de evaluatie van leraren;
- modellen van actieonderzoek en zelfevaluatie; professionele leergemeenschappen;
- praktijkkennis, professionele identiteit, en professioneel zelfverstaan van leraren;
- praktijkonderzoek als professionaliseringsstrategie;
- aanvangsbegeleiding beginnende leraren;
- modellen van professionalisering van lerarenopleiders.

Begincompetenties

Eindcompetenties die verband houden met onderstaande opleidingsonderdelen:

- Onderwijskunde
- Zorg, Coaching en Begeleiding in Onderwijs

Eindcompetenties

- 1 Het verband leggen tussen de evolutie in de professionaliteitsopvattingen en de verschillende opleidingsparadigma's en de ermee samenhangende onderwijsvisies.
- 2 De verschillende niveaus en elementen van de basiscompetenties en de beroepsprofielen van leraren verklaren.
- 3 De relatie leggen tussen een verruimde en dynamische professionaliteitsopvatting,

- het reflectieve paradigma en de verschillende begeleidingsmodellen voor toekomstige en beginnende leerkrachten.
- 4 Verschillende stromingen in het pedagogisch denken relateren aan bredere visies op mens en maatschappij.
  - 5 De rol en het profiel van de lerarenopleider omschrijven op basis van een analyse van de rol van het onderwijs in de samenleving.
  - 6 Een kritische analyse maken van de praktijk van de lerarenopleiding, inbegrepen de curricula en de praktijkbegeleiding vanuit het reflectieve paradigma en de ontwikkelingsdoelen en eindtermen.
  - 7 Actuele vraagstukken uit de opleidingsdidactiek en ontwikkelingen in de lerarenopleidingen onderzoeksmatig bestuderen.
  - 8 In teamverband actuele vraagstukken uit de opleidingsdidactiek en ontwikkelingen in de lerarenopleidingen kritisch bestuderen en gericht hierover adviezen uitbrengen.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Hoorcollege, microteaching, PGO-tutorial, hoorcollege: plenaire oefeningen, werkcollege: geleide oefeningen

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

In dit opleidingsonderdeel wordt een brede waaier van werkvormen gehanteerd. Dit steunt op een leerconcept dat aansluit bij het constructivisme, competentie-ontwikkend onderwijs, congruent opleiden (een onderwijsstijl die congruent is met wat van studenten verwacht wordt) en onderzoekend handelen. Een variant op PGO-onderwijs wordt eveneens gehanteerd.

Leermateriaal

Reader: Bestaande uit teksten geselecteerd door de lesgever (wetenschappelijke artikelen, praktijkbijdragen en beleidsdocumenten), en teksten opgeleverd door de studenten als resultaat van de PGO-opdracht.

Facultatieve boeken:

Vanderlinde, R., Rots, I., Tuytens, M., Ruys, I., Soetaert, R., & Valcke, M. (2013). *Essays over de leraar en de toekomst van de lerarenopleiding*. Gent: Academia Press.
 Merchie, E. Tuytens, M., Devos, G., & Vanderlinde, R. (2016). *Hoe kan je de impact van professionalisering voor leraren in kaart brengen?* Brussel: Departement Onderwijs.

Geraamde totaalprijs: 30 EUR voor boeken (facultatief) en 10 EUR voor reader

Referenties

- Aelterman A. (1995) Een verruimde professionaliteitsopvatting als uitgangsbasis voor een curriculumconcept voor de academische lerarenopleiding. Een reflectie op de rol van het beleid en de instituten voor lerarenopleiding. In: *Tijdschrift Voor Onderwijsrecht & Onderwijsbeleid*, Antwerpen, 1995-1996, Nr. 1, Pp. 12-25.
- Giroux, H.G. (1988), *Teachers as Intellectuals. Towards a Critical Pedagogy of Learning*. New York, London: Bergin & Garvey.
- Kelchtermans, G. (2000) *Reflectief ervaringsleren voor leerkrachten. Een werkboek voor opleiders, nascholers en stagebegeleiders*. Leuven: Wolters Plantyn.
- Loughran, J. (2006) *Developing A Pedagogy Of Teaching. Understanding Teaching And Learning About Teaching*. London, New York: Routledge
- Popkewitz, Th.S.; (Ed.) (1987c), *Critical Studies in Teacher Education. Its Folklore, Theory And Practice*. London: The Falmer Press.
- Meijer, P., de Graaf, G., & Meirink, J. (2011). Key experiences in student teachers' development. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 17, 115-129.
- Rots, I. (2010). *Waarom stappen afgestudeerden aan de lerarenopleiding (niet) in het lerarenberoep? Een studie naar de rol van de lerarenopleiding*. *Personeel en Organisatie*, 24, 77-110. Mechelen: Wolters Plantijn, rubriek Human Resources Management.
- Lunenberg, M., Dengerink, J., & Korthagen, F. (2014). *The professional teacher educator: Roles, behaviour, and professional development*. Sense Publishers.
- Vanderlinde, R., Rots, I., Tuytens, M., Ruys, I., Soetaert, R., & Valcke, M. (2013). *Essays over de leraar en de toekomst van de lerarenopleiding*. Gent: Academia Press.
- www.kennisbasislerarenopleiding.nl

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

- Interactieve ondersteuning via Minerva.
- Op afspraak.
- Tussentijdse begeleiding bij iedere PGO-sessie.

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Mondeling examen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Mondeling examen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Portfolio, werkstuk, peer-evaluatie, verslag

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Bij de evaluatie wordt -conform het didactisch concept - zowel rekening gehouden met de vorderingen tijdens het leerproces, de tussentijdse "producten" als met het eindniveau dat in kaart gebracht wordt tijdens het mondeling examen. Het werkstuk dat wordt opgeleverd tijdens de PGO-sessies wordt beoordeeld via co-assessment waarbij de inhoud wordt beoordeeld door de lesgever en het proces door de studenten via peer-assessment).

Eindscoreberekening

Een combinatie van periodegebonden evaluatie (50%) en niet-periodegebonden evaluatie (50%).

Om te slagen voor het opleidingsonderdeel moet het eindcijfer minstens 10/20 zijn en moet op alle onderdelen van de evaluatie minstens het equivalent van 8/20 worden behaald. Indien het eindcijfer toch een cijfer van 10 of meer op 20 zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer (nl. 9/20).

Indien voor minstens één onderdeel van de evaluatie minder dan 8/20 werd behaald, kan men niet gedelibereerd worden voor het geheel van het opleidingsonderdeel.

Indien de eindscore toch een cijfer van 8 of meer op 20 zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-gedelibereerd cijfer (nl. 7/20).

Faciliteiten voor werkstudenten

Te bepalen in overleg met de verantwoordelijk lesgever.